

Toimittajalta.

Syyskuun 5 p:nä matkustin lentolaivassa Helsingistä Tukholmaan. Tämä oli minulle uuden uutukainen elämys, mahtavan runollinen ja korkealle kohottava. Minusta tuntui kuin olisin tullut fyysillisesti lähemmäksi Väinämöistä, Suomen kansallishaltiaa, ja kuin olisin ollut ajan ja paikan ulkopuolella katsellessani etäällä jalkojeni alla ohikiitävää maata ja samalla hengessäni katsellen kuin perspektiivissä kansani ihmeellisiä elämänvaiheita tämän vuosisadan aikana ja omaa sisäistä suhdettani niihin.

Kaunis oli tämä tuhatjärvien maa tuolta pilvien lomasta katsottuna, kaunis sinisine järvineen ja jokineen, vaaleanvihreine niittyineen, tummine metsäisine kukkuloineen ja maanteiden sinipunervaan vivahtavine kiemuroineen. Kyynelsilmin tähystelin kaikkea tätä kauneutta ja kyynelsilmin muistelin omaa kummallista, kaukaista, liian vaikeata tehtävääni tämän niin rakkaan, niin rakkaan kansan keskuudessa.

Ajattelin itseäni, muistelin, millainen oli sisäinen tilani ennen Suomen itsenäisyyttä, jonka merkeissä nyt olemme eläneet kymmenen vuotta, toisin sanoen siihen aikaan, jolloin kaikenlaiset ulkonaiset vaarat venäläisten y. m. taholta uhkasivat vapaata henkistä työtä Suomessa. Muistelin, että se aika oikeastaan oli onnellista aikaa, sillä se oli uskon ja luottamuksen aikaa. Uskoin silloin Suomen kansaan elävänä kokonaisuutena. Kansa eli tajunnassani ja minä kansan tajunnassa, ja minusta tuntui, että Suomen kansa tiesi minusta ja oli tyytyväinen työhöni. Entä työni? Se oli seisomista lujana kalliolla keskellä pauhaavaa merta ja keskellä pimeyden myrskyjä, se oli soihdun kantamista yössä ja sydämenlaulun laulamista äänellä, joka hiljaisena kuului läpi meren ja myrskyn pauhinan: ole turvassa kansani, sillä katso, vapautesi päivä pian koittaa!

Kuului joskus soraääniä ympärilläni. Pilkkasivat minua, häpäisivät minua, mutta minun oli helppo heitä ymmärtää, sillä olinhan epätäydellinen, puutteellinen, heikko – miksei minua saanut pilkata? Totuuden työ oli toki heidänkin mielestään ainoa tärkeä, sen uskoin.

Ja sitten valkeni vapauden päivä, ja sen jälkeen kohtasi sydäntäni iskuja, toinen toistaan ankarampia, sydäntäni ja uskoani. Uskoni kansaan oli ollut lapsellinen: tämä kansa, tietäjien jälkeläinen, on sanan ja tiedon, on hengen kansa – ei miekan; kohtalokin tällä alkaneella vuosisadalla oli vienyt sitä aseettomuutta kohti; uskoni murskautui n. s. vapaussodassa. Olin myös rajattomalla luottamuksella uskonut aateveljiini; olin uskonut, että pienistä erimielisyyksistä huolimatta yhtenä miehenä seisoisimme totuuden ja hengen elämän puolesta kaikkia materialismin ja väkivallan oppeja vastaan; olin sokeudessa uskonut, että kaikki epäröimättä tunsivat minussa totuuden etsijän, jota pimeyden vallat eivät helposti johtaisi harhaan ja jonka askeleita sentähden oli turvallinen seurata. Tämä uskoni yksimielisyyteen sai kolauksia maailmansodan aikana, ja se kaatui, kun teosofein joukko lopullisesti jakautui kahtia.

Romantiikka oli hävinnyt. En tuntenut enää seisovani totuutta janoovan kansan keskuudessa, jonka askeleita oli ohjattava elämän lähteille. Nyt tunsin olevani yksinäinen ihminen, joka soihtua kantaen tähysteli ympäröivään pimeyteen ja rukoilin; ettekö, rakkaani, valoa näe? Ettekö näe soihtua, jota kannan? Tulkaa luokseni kaikki, jotka ääneni kuulette! Järjestykäämme lujaksi rintamaksi, että tämän pimeyden voittaisimme!

Suomukset olivat silmiltäni karisseet eikä todellisuus enää peittynyt ruusunhohteiseen harsoon. Mutta tietoisuus työstä ja tehtävästä oli käynyt monin verroin selvemmäksi. Ääriviivat loistivat nyt kirkkaina.

Ja äkkiä tuossa ilmassa lentäessäni tulvi vastaanani avaruudesta suunnaton rakkauden ja liikutuksen aalto. Lähenimme Turkuja. Auringonpaisteessa lepäsi vanha kaupunki kummallakin puolen Aurajoen sinistä juovaa. Tuomiokirkon torni nousi neulana ilmaan viitaten tietä kaikille, jotka maassa matelivat. Ja kaupungin laidassa linnan harmaa graniittimöhkäle kertoi jostain raskaasta, joka oli ollut ja josta oli päästy.

En osannut hillitä kyynelteni tulvaa. Olihan tämä sentään minun maani, olihan se minun kansani! Ja sadat, sadat kädet kohottautuivat kohti, tuhannet silmät tähystivät kaukaa ja ruusuristiläisten rinnoista kaikui riemuisa tunnustus: meistä löysit ystävät ja toverit!

Työhön siis, toverit, työhön tämän maan ja kansan puolesta, vaikkei kukaan meistä välittäisi! Työmme tähtääkin niin kaukaiseen tulevaisuuteen, että sen varsinaiset hedelmät ehkä näkyvät vasta vuosisatain takaa. Olkoon työmme näkymätön, tunnustamaton, syrjäytetty. Se onkin Valkoisen Veljeskunnan työtä, Kristuksen nimessä tehtyä, Herran alttarille pyhitettyä, eikä etsi maailman kiitosta. Ainoastaan jos maailma sitä ymmärtäisi, antaisi se sille tunnustuksensa ja kannatuksensa. Ja maailmasta päin meidän yhtä mittaa on voitettava uusia ystäviä aatteellemme, uusia tovereita työhömme!

*

Ulkomaanmatkamme ei kestänyt täysin niin kauvan kuin olimme laskeneet, koska minun ehdotuksestani suuntasimme kulkumme kotia päin Parisista käymättä Italiassa ja Itävallassa. Ainoastaan yksi joukostamme läksi Itävaltaan.

Sentähden olen nyt tilaisuudessa lähettämään tämän lokakuun Ruusu-Ristin jokseenkin säännölliseen aikaan tilaajille. Tämä ei siis ole mikään kaksoisnumero, vaan ilmestyy marraskuun vihko aikoinaan ja sitten taas joulukuun Ruusu-Risti.

Toimitukselle saapuneiden kirjeiden joukossa julkaisen tässä numerossa E. P:n kirjeen „Materialismi vai teosofiako?“ Jos ken haluaisi siihen vastata – mieluummin lyhyesti, – ovat lehtemme palstat avoinna.

*

Kuten syyskuun Ruusu-Ristissä ilmoitin, alkavat luentoni ja kysymysiltani Helsingissä vasta tämän kuun lopulla.